№ 109 Київ. Субота, 14 мая (27 травня) 1911 р. Ціна окремого № 3 коп. № 109

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА і ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК ШОСТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Київі, Велика Підвальна вул. д. 6,
БІЛЯ ЗОЛОТИХ ВОРІТ
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на 1рік	на 11м.	на 10м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шости місяців.

Ціна „Ради" за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гедери на австрійську валюту). на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через почтамти, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.

За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Авторі рукописів повинні подавати своє призвіще і адресу. Редакція може скорочувати і зміняти статті більші статі, до друку негодящі, переховуються редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.

Просять авторів додержуватись правопису „Ради".

Умови друкування оповістов:

За рядок петіту попереду тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповісті в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

На 8 місяців з 1-го мая і до кінця року газета „РАДА" коштує 4 руб. 25 коп.

Літній театр Купецького саду.
Українська труппа. Дирекція Т. КОЛЕСНИЧЕНКА.
Сьогодня, 14-го мая, при участі артистки Л. Атаманської виставлено буде: п'єса з життя каторжників втікачів Гріх і кара на 5 дій Третьякова. Бере участь вся труппа Початок о 8 1/2 год. вечера. Анонс: Завтра, 15-го мая у третє нова п'єса ВОСКРЕСЕНІЄ (не Л. Толстого) на 4 дії Чубатого, переклад Колесниченко.

Дві великих срібних медалі на виставці у Ростові н/Д. у 1910 році одержали істнуючі з 1891 року „Южно-Русскіе" заводи оцету, політури, лаку, олії для палива, фабрика синьки для білизни та берлинської лазурі
бв. Ф. Г. ЗЕЙФЕРТА
наступник Б. Р. Конарський. Київ, Татарська № 1 власний дім, тел. 25-37. Цінники даром. Потребит. і сільсько-господар. Т-вам особлива знижка. Потрібні статечні представники по всіх містах. 40-265-9

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ
Київ, Безаківська № 8.
Продаються такі книжки:

Стефаник—ОПОВІДАННЯ.	Ц. 70 коп.
На кращому папері	Ц. 85 коп.
Б. Грінченко. ЯКОЇ НАМ ТРЕБА ШКОЛИ	Ц. 4 коп.
„ НАРОДНІ ВЧИТЕЛІ і УКРАЇНСЬКА ШКОЛА	Ц. 5 коп.
П. Смуток. ПІД СТЕЛЯМИ ДУМИ	Ц. 5 коп.
Д. Мордовець. КОЗАКИ і МОРЕ	Ц. 40 коп.
„ В ДЕРЖАВНІй ДУМІ	Ц. 5 коп.
А. Кононенко. ДО ІСТОРІЇ ЗЕМСЬКОЇ ШКОЛИ НА ХЕРСОНІЩИНІ	Ц. 15 коп.

роков.-32-39

Редакція „Ради" оповіщає

Конкурс

на написання гумористичного оповідання

УМОВИ ТАКІ:

1) Оповідання повинно бути оригінальне, нігде не друковане, розміром од 400 до 1000 рядків колонки газети „Рада".

2) Рукопис на конкурс повинен бути присланий в редакцію „Ради" до 1-го іюня 1911 року, писаний не рукою автора, не підписаний і з поміткою „НА КОНКУРС".

3) Разом з рукописом має бути присланий запечатаний конверт з призвіщем і адресою автора, а на конверті повинен бути написаний заголовок оповідання. Коли авторі не схотять виявляти своїх призвіщ, то повинні в конверті разом з призвіщем своїм подати й псевдонім, яким має бути підписане їхне оповідання.

4) За кращі оповідання буде видано три премії, перша—75 карб., друга—50 карб., третя 25 карб.; коли будуть двоє однаково гарних оповіданнів, то жюрі може з'єднати першу і другу премії і видати дві по 62 карб. 50 коп.

5) Жюрі має право скорочувати оповідання і робити редакційні поправки.

6) Рукописи, що не одержали премії, але годящі до друку, будуть друкуватися в „Раді" на звичайних умовах, без зазначення, що вони були прислані на конкурс.

7) Нездатні до друку рукописи будуть повернені авторам на їх прохання за їх кошт. Конверти їх не будуть розпечатані і призвіщ їх ніхто не знатиме.

8) Результати конкурсу і призвіща чи псевдоніми тих авторів, що одержали премії, будуть оповіщені в перших числах Іюля 1911 року. Тоді-ж будуть видані і премії авторам.

9) Жюрі складатиметься з д.д. С. Єфремова, Л. Жебуньова і Є. Чикаленка.

Д-р Черняк В. Житомір., 16. Прийом 9—12 та 5—8, жінки 1—2. Пранці (сіф.), вен., мочепол. (спец. гоїння звужень), пол. розст. Усі спец. методи гоїння. Є ліжка в окр. помешк. 322-342

На увагу тим хто їде до ЛІКАРЬ РІВ'ЄРИ! М. І. Козловський, приймає хворих: Italia. Ospedaletti Ligure (presso Sanremo).

І-ша ЗУБНА лікарня Прорізна 10. ПРИ ЛІКАРНІ ХИРУРГ.

В Звенігородці передплачувати „Раду" і купув. в роздріб на таких же умовах як в конторі газети, можно у власн. агента С. А. КОЗАЧКОВСЬКОГО.

Повні комплекти українського журнала
Нова громада
За рік 1906. (12 книжок).
Продаються по 3 р. 50 к.
З пересилкою.
Київ, Українська книгарня Безаківська № 8.
рок.-366-11

В Таганрозі на вакзалі, можно купувати № № „Ради" в книжн. киоскові.

На увагу закордонним передплатникам.

Закордонні почтові контори приймають передплату на „Раду" і сами дбають про акуратну доставку газети тим передплатникам, що до них поступили. Передплачувати через почтові контори зручніше, бо пересилка обходиться дешевше. То ж радимо закордонним передплатникам не турбуватися з пересиланням грошей до нашої контори, а передплачувати „Раду" у себе на почті. 0 422-3

До виборів у земства на Правобережжі.

Як би ми не ставились до майбутнього земства, що незабаром почне заводитись по цей бік Дніпра, хоч і як це земство не одповідатиме нашим ідеалам, та все ж мусимо з де-якою полегкістю сказати: ще одна частина людности російської держави матиме змогу сама про себе піклуватись, сама собі раду давати.

Самодіяльність народня — велика річ і в цьому лежить велика вага майбутнього земства на Правобережжі. Це буде початкова школа для нашого селянства в керуванні громадськими справами.

На ґрунті спільного хазяїнування в цілому повіті поміщика й селянина-хлібороба виявиться, кому дорогі інтереси хлібороба-бідаря, а кому дорога власна кишеня...

Певна річ, що владу в земських справах намагатимуться захопити перш за все так звані „націоналисти". Що воно за птахи оті націоналисти, це вони дуже добре виявили: вони ті-ж самі „союзники", тільки під иншою назвою. Чи можна сподіватися, що вони дбатимуть про народні інтереси, коли потраплять до земства?—Навряд! Вони, ті націоналисти, тільки на язика гострі—жидів, поляків та „мазепинців", тоб то українців, лаяти, а про поліпшення народнього життя не дбатимуть, їм те байдуже!

Взяти хоч би народню освіту. Це найпекучіша потреба нашого часу. Давно звісно, що ми бідні через те, що темні, що тільки справжня освіта виведе нас на битий шлях життя. Чи-ж бралися націоналисти або союзники до якоїсь просвітньої справи? Адже вони ось уже який довгий час гуртуються у свої „клуби" та всякі „союзницькі" „палати" і мають повну змогу виявити свою працю, коли б того хотіли, на просвітній ниві: чи школи одкривати, чи читання для народу по селах робити, бібліотеки та читальні заводити, курси всякі просвітні впоряжати, але вони нічого того не робили, щось про це ніхто нічого не чув. Навпаки націоналисти та союзники настренчували всякими способами начальство, щоб воно не давало провадити просвітню справу тим людям, що за неї брались. Ще всім у тямку, як націоналисти, союзники та инші „патріоти" цькували київське „Общество грамотности" та київську „Просвіту", що намагалися по змозі нести світло до народу—і добилися таки, що ці товариства просвітні начальство позачиняло.

Усім цім здебільшого заможнім людям потрібний робітник дешевий, а звісно, що неосвічена людина скоріше продасть свою працю за безцінь, ніж освічена.

Коли „націоналисти", потрапивши до земства, й озвуться про школи—бо не озватись їм не можна буде,—то все ж вони дбатимуть про те, щоб школи ті були яко мога гірші, а для того домагатимуться, щоб земство давало гроші на школи духовенству, а воно вже щоб одкривало їх де-не-де та опікувалося ними.

Далі. Нагальна потреба в нашому краї позаводити яко мога більше лікарень по селах та лікарів, щоб швидко та легко можна було дати поміч, коли хто заслабне на селі, та щоб пошести всякі було кому швидко вгамовувати.

Чи подбають про це „націоналисти" та „союзники", коли з них багацько буде гласних у земстві?—Либонь що не подбають і ось через що не подбають: „націоналисти" та „союзники" раз-у-раз галасують про те, що усі лікарі, чи там акушерки та фершали „крамольники", що за ними треба стежити та стерегтися і не пускати на село до народу, бо вони ніби нацьковують людей на поміщиків.

Так само думають „націоналисти" й про агрономів, що дають селянам поради у хліборобстві, про ветеринарів та про вчителів світських не духовних (церковних) шкіл, усі вони для них „крамольники" та революціонери, про це не криючись кажуть „націоналисти" та „союзники" у своїх газетах, таких як „Кіевлянинъ", „Земщина", „Новое Время" та инші.

Багато є всякого корисного діла для земських діячів, що за його негайно треба братися. Особливо цього діла багато на Правобережній Україні: треба освіту народню поширити, склади сельсько-господарського знаряддя та насіння на сівбу, на продаж селянам на вільготних умовинах та поцінно організувати, зразкові (показні) поля заводити, щоб селяне бачили приклад, як по теперішніх часах найкраще господарити; продаж по дешевій ціні на вільготних умовинах заліза на покрівлю хатів та страховку від огню встановити; случні пункти з добрими жеребцями та бугаями позаводити, щоб селянська худоба та коні покращали; шляхи брукувати та мости добрі будувати, щоб легко було достатися селянам з хурою чи до города, чи до чавунки; добрі лікарні позаводити; юридичну допомогу в судових чи в яких инших справах встановити, щоб було до кого незаможньому та темному поки що селянству за порадою удатися. Одно слово діла того земського не перелічити, не переказати.

А щоб усе це робити, потрібні для того освічені інтелігентні люде—лікарь, агроном, ветеринар, юрист (присяжний адвокат) то що. Гласні сами нічого того не будуть робити, вони зберуться раз чи два на рік та постановлять тільки, що треба, мовляв, зробити те та те, призначать гроші на це та й уже, а робитимуть все те наймані освічені люде, отой так названий „третій елемент", під доглядом членів земських управ, що виберуть з поміж себе гласні.

Ото ж і треба, щоб на гласних вибрали таких людей, які хотіли б заводити усе те, про що казано попереду, та щоб не боялися того, що лікарь на селі або вчитель спантеличуватимуть людей. Діло земське нове для наших губерень на Правобережжі—Київщині, Волині, та Поділлю, ото ж і треба щоб люде, яких буде запрошено до виборів гласних, перш ніж вибірати когось на гласного довідались добре, що воно за людина: чи не „націоналист" часом або не „союзник". Такого овочу нашим селянам треба стерегтися й не вибірати. Отже краще вибірати таких людей, що ні до яких партій та союзів не належать, а що будуть дбати тільки про те, щоб життя людей у повіті та по цілій губернії покращало, щоб дихалось людям вільготніше.

Треба ще, щоб земські гласні були тих думок, що народові нашому потрібна така школа, у якій би сельські діти вчилися та розвивалися так, як їм велить їхня природа не цуратись рідної мови та гарних дідівських звичаїв. Люде, що звуть себе „націоналистами" хотіли б поробити покручів з наших селянських дітей, не прищеплювати в дітях любов до рідного краю, до свого народу, а вбивати ту любовь. Отже нехай тим „націоналистам" не буде місця серед гласних дорогої та незвичайно важної для нашого селянства земської справи.

Гр. Сьогобочній.

З газет та журналів.

*** Поливаючи гіркими сльозами свіжу могилу п. М. В. Красовського, „Н. Вр." пригадує його ролю в історії нарождення „неославизму й додає:

> висовуючи на перший план те, що славян з'єднує, М. В. Красовський наважився відважно підійти й до тих питаннів, котрі є „камнемъ преткновенія" до спільної славянської творчої роботи. Сюди належить насамперед питання про руські сепаратизми, український і білоруський. Цілком визнаючи прінціп рівноправія, „suum quique" в русько-польських відносинах, звичайно маючи на увазі Польщу в її етнографичних межах, він з немилосердною критикою накидався на безпідставність „украиноманов" і „бѣлорусиновъ". Його критика була тим більш авторітетна, що сам М. В. Красовський належав до потомків одного з українських гетьманів, був усіма поважним земським діячем корінної Чернігівської губ. і в самій Україні уславився за знавця народніх домаганнів.

Ох, уже ті потомки гетьманів! Не дарма не любив їх так український Кобзарь, не дарма дав нам вичерпуючу характеристику їхню, називаючи речі так, як вони є справді.

*** Ілюстрація до позавчорашньої замітки про німців (з „Южн. Зарі").

> Наближається апогей націоналізму: поляки, фінляндці, німці-колонисти, а про жидів нема що й казати—всі свого доскочать. І як на те, німцям, що підпирають уряд і пишаються своєю лояльністю, припало однім з найперших почувати на власній шкурі наслідки нової ери. Ще проект обмеження инородческої колонізації в західних губерніях не зробився законом, а німецькі колонисти—російські підданні—вже робляться жертвами нового націоналізму.
>
> З Новоградволинського „SPT. ZT." подають справді вражаючі відомости про вигнання більш, як 1500 чоловіка німців-колонистів, тверезих, працьовитих хліборобів, призначених тепер на справжній занепад. Селянський банк купив недалеко од Новоградволинського маєток Олександрівку й насамперед звелів прогнати з землі всіх німців, що жили аж у 7 колоніях.

Коли німці запитали їх, куди їм подітись, то чиновники банку відповіли: „Куди? це не наше діло... Німець! Геть звідси!". А один просто додав: „Тут вам нема ніякого права, шукай собі своє право в Германії". Це—„націонализм"...

> Така картина,—додає „Рѣчь",—„торжествующаго націонализма": більш за 1500 з'убожених не знать куди вигнаних людей, працьовитих рос. громадян і замісць школи—контора, біля котрої незабаром виростуть, запевне, і монополька, і участок.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Засідання 13 мая.

Суперечки про росписи.

Предсідатель—*кн. Волконський.*

В ложі міністрів—міністр-фінансів. На черзі—суперечки по статті 2 законопроекту про зміну росписних правил.

Шингарев по питанню про 10 милійонів наводить, що витрачатися вони будуть цілком по своїй волі. Наводячи докладні посвідчення про трати цього фонду останніми роками, Шингарев закликає Думу визволити бюджет од трат, які не мають нічого спільного з дійсними державними потребами, і поставити витрачання фонду в законні норми.

Міністр фінансів з приводу дивування Шингарева, чого вищі чиновники завше покликаються на оборону прерогатив Верховного управління, і чому не беруть відповідальности на себе, а ховаються за Верховне управління, заявляє, що він ніколи одповідальности із себе не скидав і ні за чию спину ховатися не мав звички, але обороняючи недоторканість фонду, уряд дійсно обороняє прерогативи Верховного управління, він доводить, що не зважаючи на міркування Шингарева, не належить сумніву, що фондом роспоряжається Верховна власть. Цитуючи, промову Шингарева, міністр визнає що в їй цілком ясно говориться про знищення фонду. В редакції комісії приймають статті 5, 6 і 7.

На черзі стаття 9, по якій не можуть бути виключені і змінені прибутки і трати, що внесені в проект

на підставі теперішніх законів, а також Височайших наказів, виданих в порядкові Верховного управління до 23 апріля 1906 року.

Шингарев доводить, що всяка нова трата повинна залежати од Думи, і ніякі міркування Верховного управління, як надзаконного, не повинні прийматися. З другого боку, кадети цілком не розуміють взагалі бажання бюджетної комісії лишити на далі статтю 9 на лихо всім майбутнім робітникам бюджетної комісії.

Статтю 9 приймають в редакції бюджетної комісії. Приймають в тій же редакції і статті 10 і 12.

Стаття 13, яка регламентує порядок внесення в роспис кредитів, по яким не згодилися законодавчі палати, в порядкові, визначеному попередньою статтею, а також одділ 2-й приймають в редакції комісії.

По одділові 4-му товариш міністра *Вебер* визнає за неможливе позбавити уряд права розроблювати законопроекти в тих випадках, коли вони підхожі до міркувань, що з'являються в порядкові думської ініціативи.

Шингарев вбачає в словах товариша міністра тілько бажання старої бюрократії зберегти архивне сміття старих непотрібних законів. Одділ 4-й приймають в редакції комісії. Законопроект визнають негайним, приймають в трьох читаннях і передають в редакційну комісію. (Оплески центру і опозиції).

Далі в порядкові негайности приймають низку законопроектів.

На черзі обміркування роспису і роскладок земських повинностів в неземських губерніях. За пізнім часом обміркування проектів переривають. Приймають пораду призначити вечірнє засідання.

Заява Гегечкорі.

Гегечкорі в своїй нечерговій заяві, нагадуючи про образу його на похороні літератора Коновалова жандарським полковником Базаревським, повідомляє, що на телеграму про це Столипінові він одержав одповідь од штабу окремого корпусу жандарів, в якій повідомляється, що предсідатель ради міністрів визнав факт образи словами і вчинками недоведеним, а одмову Базаревського написати протокола несправедливою, і за це Базаревському висловлена догана. Протестуючи проти цього листа, Гегечкорі потвержує, що всі його попередні заяви справедливі. (Оплески лівих).

Промову Гегечкорі перериваютъ вигуками, гаміром та стуком по пюпітрам праві. Предсідатель закликає до порядку Замисловського тричі і Володимирова двічі. Оголошують негайне запитання с.-д. про виселення з Риги робітників-евреїв за участь в економичній забастовці.

Негайність запитання підтримує Предкальн. За браком часу, обміркування запитання про негайність одкладають.

Далі засідання було 13 мая.

ПО РОСІЇ.

— **Цірнуляр міністра внутрішніх справ.** Міністр внутрішніх справ розіслав губернаторам ціркуляра, в якому пояснює Височайший акт 17 апріля 1905 року і 17 октября 1906 року по питанням про волю віри. В ціркулярові наводиться, що цей закон не визначає обмежень переходу із православної в инші віри, що пропаганда православних хоч і повинна викликати уголовне переслідування, але не може вважатися приводом по забороні взагалі релігійних зібрань сектантів, що бувати православним на сектантських зібраннях законом не забороняється і що будування старовірами молитовних домів дозволяється міністром внутрішніх справ при тій умові, щоб малися на це готові гроші і щоб додержували правил будівничих установ. Ціркуляр має 15 пунктів і закінчується тим, що на підставі теперішнього закону евреї можуть вихрещуватися тільки з дозволу міністра внутрішніх справ і по виконанні особливих заведених на такий випадок правил, а через те видача сектантами евреям свідоцтва про хрещення по обрядові повинна вважатися за порушення закону. (У. Р.).

— **Жіночі курси для селянок.** Головне управління хліборобства одкриває в цьому році де кілько спеціяльних жіночих курсів в районах тамбовської, самарської, саратівської і пензенської губерній. Од слухачок будуть вимагати загальносвітного цензу не нижче земської школи, а років не менше 15. Лекції будуть читати про птахівництво, огородництво, щотоводство. (Р. У.).

— **З'їзд по бібліотечній справі.** Міністерство внутрішніх справ дозволило скликати всеросійський з'їзд по бібліотечній справі, який організовує товариство бібліотекознавства. З'їзд скликається од 1 по 7 іюня в Петербурзі з ціллю обміркування потреб і інтересів бібліотечної справи в Росії. (Р. У.).

— **Меньшиков проти комерційних інститутів.** Один з останніх фельетонів Меньшиков присвятив комерційним інститутам. Меньшиков протестує проти дарування правів київському та московському комерційним інститутам, запевняючи, що таким чином вони з'являться елеватором для підйому евреїв до вищої освіти і погрозою до цілковитого „ожидовленія" російської інтелігенції.

— **Іліодор в Петербурзі.** Цими днями до Петербургу приїхав іероманах Іліодор. Прямо з вакзалу на роскішному автомобілі приїхав до одної з великосвітських його прихильниць—графині Ігнатьевої. Приїзд Іліодора в Петербург стоїть в зв'язку з майбутнім його призначенням в архимандрити. На протязі цілого дня Іліодор їздив з візітами до тих з своїх прихильників, які клопоталися, щоб його лишили в Царицині. Іероманах Іліодор оселився в Федоровськім Городецькім подвір'ї. Був у обер-прокурора Саблера. Цими днями союзники влаштують в честь його приїзду урочисте зібрання, на якому він виголосить одну з своїх проповідів. (В. Г.)

— **Продаж жінки.** В Качулі, бесарабської губернії, обиватель Ладижкин продав свою жінку Наталку своєму приятелеві Демидову за 48 карбованців. Витративши ці гроші, Ладижкин став клопотати про дозвіл на другий шлюб. Жінка його, яку він продав, теж клопоче про розвод і між паперами подала посвідчення кочульського комунального управління про продаж її чоловіком за 48 карбованців. „Б. Ж." цілком наводить цей пікавий документ.

„Управленіе коммуны Кочулія 2 стана, Изм. уѣзда. Апрѣля 8 дня 1911 г., № 87. Удостовѣреніе. Дано за подписью и приложеніемъ печати Наталіи Андреевнѣ Логиновой, по второму мужу Ладыжкиной, въ томъ, что по наведеннымъ справкамъ и разспросамъ дѣйствительно мужъ ея Иванъ Ладыжкинъ продалъ ее Кузьмѣ Демидову за 48 руб. в с. Вишневкѣ, въ домѣ Николая Марино при свидѣтеляхъ: жителяхъ с. Вишневки —Николаѣ Марино, Минѣ Чеботарѣ Иванѣ Гобжисѣ.

Примарь Соса. Писарь (подпись). Печать". (Р. У.)

Суд над Рейнботом.

Промова прокурора.

12-го мая. В залі суда багато людей. Промова прокурора на публіку впливає мало. Перша частина промови мала формальний характер, була спокійна. Тон промови міняється, коли прокурор став балакати про обвинувачення, звязані з Єрмолаєвим та Савельєвим. Пригоду з Єрмолаєвим прокурор назвав шантажем. При цьому слові Рейнбот хвилюється, червоніє. Прокурор мало згадував про Короткого, хіба тільки тоді, як треба було порівняти „благородные пріемы градоначальника" съ „патріархальностью его достойнаго помощника". Найбільш прокурор обвинувачує за вимагання грошей, а на прибільшення власти мало звертає уваги. Прокурор зрівнював „благодійність" Рейнбота з експропріацією. Промова тяглась мало не сім годин. Рейнбот увесь час сидів, похиливши голову. Після промови прокурора мало лишилось надій на виправдання Рейнбота та Короткого.

Де-що з промови прокурора.

„Винуватець,—каже прокурор,—прибільшив власть, а це по нашим законам зветься „смутою", яка підриває авторітет держави, і яку карають уголовними законами. Чиновник повинен працювати не для власної користи, а для держави, хто цього не робить, той—злочинець.

Розбіраючи мотиви, які призвели Рейнбота до прибільшення власти, прокурор пояснив їх власними бажаннями користи, властолюбства та шукання популярности. Рейнбот незаконно штрафував власників ремісничих інституцій, щоб прославитись між робітниками; він роздавав гроші і не говорив, що то гроші чужі.

Прокурор підтримував всі обвинувачення проти Рейнбота та Короткого. Рейнбот,—каже прокурор,—розбещував поліцію наградами та подачками. Про заяву Рейнбота, щоб його ревизували, прокурор сказав: „Це не має ніякого значіння для виправдання і зменшення вини. Цей спосіб самооборони дуже простий і очевидний. Той, хто гарно сховав, вірить в те, що сховано гарно і домагається розслідувати діло. Так робить всякий злочинець: украде чуже, сховає добре і домагається трусу.

На сучасні теми.

Коли б мене спитали, як в двох словах схарактеризувати російське життя XX століття, я б не вагаючись вказав на основний прінціп цього життя;

„Не підмажеш—не поїдеш"!

Правда, цей афоризм, гідний К. Пруткова, висловив хтось з обвинувачених по новоросійській епопеї, але я роблю цей невинний плагіат зважаючи на його влучність.

XVIII століття—вік енціклопедистів і просвітительної філософії, що досить несподіванно окошилась на нашій шиї... XIX століття—вік пару й електрики. XX—вік сугубого мазання всього того, що по своїй початковій ідеї повинно посуватись наперед: „не підмажеш—не поїдеш".

І те, що в XIX ст. вимовили з надзвичайною обережністю („ну, какъ не порадѣть родному человѣчку"), з такою обережністю, що навіть скидалось на карікатуру,—те за наших часів винесене в широке поле громадського присуду: минула муха справді таки, „разсудку вопреки, на перекоръ стихіямъ", перекинулась в справжнього слона.

Справді: що таке Рейнбот?

Я собі уявляю його не инакше, як великим хірургом новітньої формації, що чинить болячу, але для його цілком безпешну операцію над хронично хворим, м'ягкотілим створінням, яке найбільш відоме під популярним назвиськом російського обивателя. Ролю лейб-медіка Пірогова, що в свій час міг вільно борпатись в мозку генерала Дітятіна, тепер з успіхом відограє Ренбот, проректор Маньковський і tutti quanti, а замісць генерала Дітятіна на сцену життя виступає нам добре знайомий—російський обиватель.

Над ним чинять, з науковою розуміється метою, ті болючі операції, які персонаж Г. Успенського назвав би не инакше, як: „обезглавленіе головы, носа и другихъ частей тѣла".

Але тут прозаїчні контури сучасного журналиста в безсиллі складають руки, з надією позираючи на царство мертвих. О, великий Гомер! Воскресни, зрозумій характерні риси російського життя, візьми в руки свій художницький пензель і напиши сучасну Іліаду. Але я—не Орфей, я не здолаю зворушити жорстоке серце Плутона, я не зможу визволити сліпого Гомера з царства мертвих...

А без його тільки руки в безсиллі німіють і розум макітриться від погляду на велику епопею XX століття...

С. Дорош.

Педагог Кутейкін.

З Таганрогу сповіщають про таку подію: на прогулянні учні гімназії заходились „качать" свого вчителя, але директорові це здалося за особисту образу і він „для возстановленія нарушенной дисциплины" кількох учнів ударив по лиці...

Моральної оцінки наведеного обурюючого факту ми не робитимем, бо це і так ясно кожному, хто має хоч маленьке почуття сумління, педагогичного такту, хто хоч трішечки знайомий з усіма новішими думками сучасної педагогії... Нам здається тільки, що в усякій иншій европейській державі з цього факту виник би чималий прецедент, в результаті якого директора погладили б проти шерсти; а в нас... а в нас лиш ще раз доведе ту істину, що всі кращі педагогичні теорії мусять стояти, чекаючи, у дверей наших гімназичних канцелярій, що наші „педагоги" дуже часто показують дуже мале знайомство з думками великих всесвітніх педагогів—Коменського, Песталоці, Белінського...

З того епохального часу, коли Коменський оповістив здивованому світові свої великі гуманні педагогичні істини, коли він ще в 17 ст. перекинув шкереберть всю схоластичну сістему виховання, з того часу, кажемо, подібні вчинки неможливі в культурній країні. І за віщо? За саме невинне пустування невинних хлопчаків, що хотіли таким чином висловити своє спочуття педагогові.

Слава і честь таганрогському директорові: він зробить епоху в розвиткові педагогичних теорій, заткнувши за пояс гуманні ідеали великого Коменського...

О. Д.

„Брехня" В. Винниченка в Одесі.

Це ціла подія в нашому житті. Небагато було народу на виставі в Українському клубі, не було чомусь студентської молоді—тим гірше для них, бо вистава була по за все глибоко повчаюча.

І не вірилось, щоб аматори, та ще наші одеські аматори, що так неправдоподібно грали Грицьків, Омельків, Карпів та Гапок, Одарок і Марусь та отак зуміли подолати Винниченкову „Брехню". Але ця п'єса, очевидно, була для них школою, бо вони щось біля двох місяців працювали над нею, і то працювали щиро, одно другого навчаючи, показуючи, обмірковуючи, що воно ідо чого.

Друге питання, як окремі виконавці зрозуміли свої ролі, чи дали цілком вірні постаті, чи ні,—важне те, що кожне по своєму продумало свою ролю і відповідно своїм замірам дало суцільний, витриманий образ. Звичайно, що Іван Стратонович повинен бути більше стриманий у рухах, більше давити своєю важкою вдачею, віж це дав д. Людківський; Наталія Павловна розумніша і бреше не по наітію, а свідомо і по розрахованому планові,—отже д. Петрівська не додала трохи інтелігентности в виконанню; який там Тось не є, а передавати куті меду не слід, щоб не вийшов з нього завадто солодкий перший любовник. Та хиба знайти легше, ніж умотивувати похвалу. І в тих межах, що зазначуються розумінням п'єси і замірами артистів, виконання було чудове. Андрій Карпович уподобався б і самому авторові, батько, Саня та Пульхера—дуже гарні й правдиві. І треба сказати, що ще ніколи заля одеського клубу не чула таких рівних, загальних і щирих оплесків, як після кожної дії „Брехні". Звичайно, хоровий номер викликає бурю оплесків і тупотіння ніг, але це зовсім щось инше: це були оплески признан-

Листи з Кубанщини.

Заходи коло відродження козацького духу.

Цікаво приглянутися до сучасного життя Кубанського козацького війська, особливо до того напрямку, який хотять надати цьому життю теперішні офіціяльні ідеологи та керманичі козацтва.

Псіхологія кубанського козака (розуміється en masse) за останні декілька років дуже змінилася. На цю зміну вплинуло багато причин—економичного й соціального характеру... Правда, не завше можна конкретно зазначити, в чому виявляється зміна духовного обличча кубанця, але неможна її не помітити. Помітили цю зміну й сучасні керманичі війська і стали уживати усяких засобів за для відродження колишнього козацького духа.

Деякі з цих заходів дуже цікаві і не тільки тим, що в инших місцевостях України инші керманичі нашого життя уживають проти них своїх заходів. Не маючи змоги простежити всі заходи, яких уживає сучасна козацька адміністрація для відродження й виховання козацького духу, ми спинимося тут тільки над тим, що виявилося останніми днями.

Минулими великодніми святами мало не по всіх станицях Кубанщини відбулися маневри козачат-школярів однокласових та двохкласових шкіл. Улаштовано було ці маневри з пропозиції п. начальника Кубанської области, наказного атамана кубанського війська, який ще торік видав був відповідний наказ козацтву (приказ 24 ноября, 1910 р., за № 339).

На протязі всього шкільного року учнів вчили по школах гімнастиці та военному строю і тепер—на маневрах—школярі складали іспити з цих нових наук шкільного курсу. Треба ще сказати, що справу школярських маневрів було поставлено досить серйозно і по деяких станицях ці маневри відбувалися разом з маневрами дорослих козаків—підготовительного розряду та чергових другої й третьої черги.

Обставлено було шкільні маневри урочисто, з великою помпою. До них школярі заранї готувалися й відбувалися вони здебільшого під проводом козацького офицера, який складав план маневрів, ділив школярів на два супротивних табори й завдавав кожному з них відповідні завдання. Одягнені в черкески, при кинжалах та деревлянних рушницях, школярі з музиками, козацькими піснями та свистом виходили з станиці на призначене за для маневрів місце, инколи за верстов 10—15 од станиці. Тут вони діставали накази керовничого маневрами, шикувалися у „боевий строй", робили засядки, розвідки, атаки, одбивали напади, брали в полон супротивників і, взагалі, виконували всі обовязки дорослого козака на маневрах. Тут же на полі школярі варили собі кашу, обід...

Після маневрів керовничий, в присутности школярів розбірав маневри, росповідав, які помилки були зроблені, висловлював хвалу та подяку тим, що доладу виконували свої обов'язки. Потім школярі проходили церемоніальним маршом перед своїм командиром і, повернувшись в станиці, пішли до станичного управління, де станичне начальство славило й вихваляло школярів - „молодих козаків" та обділяло їх ласощами.

Про всі ці школярські маневри козаченят вже довгий час, мало не що-дня, офіціяльні „Кубанскія Областныя Вѣдомости" друкують на своїх сторінках довжелезні кореспонденції, написані високим стилем і в панегиричному тоні. В цих дописах урядова газета устами своїх прислужників-панегиристів не тільки росповідає про ці „станичні свята", а заразом виявляє й ті провідні думки, що керували ініціаторами школярських маневрів.

Один, напр., дописувач, на підставі школярських маневрів однієї станиці, поспішає запевнити, що „козаки так і зосталися справжніми нащадками своїх достойних предків—запорожців, плоть од плоті їх". А инший дописувач, виясняючи значіння цих маневрів, попутно малює цілу програму для виховання козацького духу такими словами: „Раз на рік маневри, „строй" і гімнастика в школі, ознайомлення дітей з історією рідного війська,—все це, взяте вкупі, примусить козаченят з дитинства полюбити і військову справу, й свій козачий стан, і своє природне убрання. Через це неможна не висловити подяки тим станичним громадам, які з охотою одгукнулись на заклик нашого батька, наказного отамана й дали своїм дітям можливість взяти участь в маневрах, а де цього не було зроблено, доводиться тільки пожалкувати. Маневри мають прекрасне виховниче значіння: ще з шкільної лави, з дитячих років підготовляється воїн; маневри допомагатимуть молодому козакові вивчати військову службу".

В цих своїх словах останній дописувач в програмі для відродження й виховання козацького духу, окрім військової муштри, намічає ще ознайомлення дітей з історією свого рідного війська. І за для цього ознайомлення не тільки дітей, а всього козацтва з історією рідного війська, офіціяльні представники козацького війська намітили зробити не мало. А де-що вже й зроблено в цьому напрямку.

Сюди перш за все треба зарахувати ті козацькі свята, які мають відбутися на Кубанщині в осени цього року і про які вже була звістка в „Раді" (ч. 68). Розумію тут урочисте святкування столітнього ювилею військових музичного та співочого хорів кубанського козацтва та одкриття на Тамані пам'ятника Антонові Головатому.

За для цих свят український письменник Г. Доброскок написав історичну драму: „Козацькі прадіди", де головними героями він вивів Білого, Головатого, Чепігу та иншу козацьку старшину, що задумала й виконала перехід запорожців на Кубанщину. Щоб ознайомити сучасних кубанців з цим історичним фактом з життя їх предків, теперішні керманичі козацтва видали цю п'єсу в кількости п'ятнадцяти тисяч і росповсюдили її поміж козацьким військом: було розіслано по всіх станицях і дурно роздано всім козакам, що несуть тепер козацьку службу. І тепер військо лаштується випустить ще й друге видання цієї ювилейної п'єси.

А щоб ще детальніше ознайомити козацтво з історією перехода козаків на Кубань, козацька адміністрація збірається під час святкування одкриття пам'ятника Головатому дурно поширити поміж кубанським козацтвом історичну брошуру М. Коваря: „Оповідання про Антона Головатого", видане петербурзьким благодійним товариством. Була навіть думка видати це оповідання за для цього свята новим виданням на кошт кубанського війська.

В звязку з ювилейною п'єсою можна поставити грандіозний план заведення по всіх станицях Кубанщини козацьких драматичних трупп, які мають виставляти переважно історичні п'єси з козацьких часів. Приступить до здійснення цього плану тепер же—немає змоги через відсутність відповідного українського репертуару і керманичі кубанського війська порішили утворити потрібний їм репертуар. В цій справі явився їм на допомогу вже відомий нам місцевий український письменник д. Г. Доброскок, який згодився написати для потреб козацтва аж сім історичних п'єс, при чому три з них: „Байда", „Наливайко" та „Сагайдачний" повинні бути готові на початку осени цього року. Місцеві катеринодарські газети подавали звістку, що згадані три п'єси д. Доброскока вже майже готові.

Трудно наперед сказати, як справиться д. Доброскок з своїм завданням, але не можна не зазначити усієї трудности й відповідальности цього завдання: на цих п'єсах кубанське козацтво буде виховуватись й знайомитись з де-якими важнішими моментами історичного життя українського народу.

Коли замовлені п'єси будуть готові й ухвалені відповідною комісією чи штабом кубанського козачого війська, тоді мають приступити до організації театральних трупп по козацьких станицях. За для цього буде закликано досвідченого інструктора-режисьора, який матиме своїм обов'язком роз'їздити по станицях і навчати козацькі труппи давать вистави для своїх станичників.

Подібний інструктор, але тільки для співочих хорів козацького війська, вже й тепер істнує: це д. Г. Концевич, який має офіціяльну службу „збірача кубанських козацьких пісень і вчителя співу при військовому співочому хорі".

В січні та лютому д. Концевич об'їздив станиці чорноморської полкової округи для вивчення постановки хорів по цих станицях, а заразом він записував тут козацькі пісні. Про цю свою поїздку д. Концевич подав козацькому військовому штабу рапорт-звідомлення, яке було подано на розгляд п. наказному отаманові кубанського війська.

З приводу звідомлення д. Концевича п. наказний отаман генерал-лейтенант Бабич видав 5 квітня ц. р. за № 96 наказ кубанському козачому війську. Сконстатувавши в своєму наказі, що шкільні співи по всіх обревизованих станицях поставлені досить добре, п. отаман пише: „По школах, окрім обов'язкового шкільного співу, потрібно організовувати школярські хори, чоловіка 30—40 з кращих голосів, з невеликим, але добре вивченим і розумно підібраним репертуаром".

З дальших слів цього наказу можна зрозуміти, який саме репертуар пісень тут має на оці п. отаман. Зробивши досить довгу виписку з рапорта д. Концевича про обстанову, серед якої доводилося записувати козацькі пісні по станицях (тут же було наведено уривки декількох українських пісень), п. начальник области на прикінці свого наказу пише: „Знову звертаюсь до вас, старі козаки, з своїм словом—внушайте своїм дітям любов до рідних пісень, які треба зберігати як спадщину славного минулого, знову закликаю отаманів одділів, командирів льготних частин (війська), пп. офіцерів цих частин, станичне та хуторське начальство і, нарешті, вчителів станичних шкіл звернути свою увагу на те, що співає молодь і при кожній зручній нагоді зазначати їй потребу вчитися співать свої пісні й в цих піснях черпати любов до колишнього, багатого прикладами любови до рідного краю".

Цей приказ наказного атамана було звелено прочитати на повних станичних та хуторських зборах і він не мало прислужиться до росповсюдження поміж кубанським козацтвом української пісні..

Як бачимо, небезпечне для істнуючого державного ладу своїм „сепаратизмом" українське слово губить свою небезпешність і крамольність, коли його покликано „на служеніе видамъ и предположеніямъ" начальства...

Ю. Віченко.

ня і розуміння. Чого б найбільше хотілося—так це, щоб артисти подивилися на свою виставу як на щось серйозне, важне і потрібне, щоб вони оцінили значіння своєї спроби, тоді ми можемо бути певними, що вони в виконання і Грицьків і Гапок внесуть щось нове, серйозне і свідоме. А користь із того велика, бо не такий плохий наш репертуар, як старі та невчасні сценичні шаблони. А з під впливу шаблонів у постановці слід і варто вибиватися на нову путь.

Ан. В—ко.

ПО УКРАІНІ.

У Київі.

Літературна справа. Вчора в судовій палаті розбиралась, при зачинених дверях, справа бувшого редактора припиненої газети „Кіевскія Вѣсти" Л. В. Радзеіовського, обвинуваченого по 129 ст. уг. ул. і 1034 ст. ул. о нак. за надрукування в газеті 12 января 1911 року статті „Старая исторія" й уміщення телеграми, де подано було неправдиві відомости про урядове роспорядження з приводу заборони студентських зібрань. Л. В. Радзеіовського присужено на два тижні арешту при тюрмі. Обороняв прис. пов. А. Марголін.

Випущено з тюрми політичного В. М. Чеховського.

Наказ. Попечитель київської шкільної округи розіслав циркулярного листа всім директорам народніх шкіл, в якому вимагає, аби вони через штатних смотрителів та учителів-інспекторів доглядали, щоб ніхто з евреїв не підготовляв до шкіл дітей християн по Закону Божому, бо на його думку „репетиторы евреи развращающимъ образомъ вліяютъ на дѣтей христіанъ". Попечитель вимагає, щоб штатні смотрителі та учителі-інспектори, приймаючи дітей, випитували, хто їх репетірував і, коли виявиться, що еврей, то щоб повідомляли про це попечителя, аби той міг „привлечь виновныхъ къ отвѣтственности", бо евреям дозволяється репетіровать по Закону лиш своїх одновірців.

Міністерське пояснення. Міністерство внутрішніх справ повідомило п. київського губернатора, що волосні сходи мають повне право прибавлять і зменшувать жалування волосним писарям, які служать по вільному найму. Так саме сходи можуть зменшувать жалування і волосному старшині, але тілько тоді, коли старшина розпочина служить нове трьохліття, але не посеред цього строку. 196 ст. об. п. про обов'язковий оклад жалування волосним писарям і старшинам для Київщини не має сили.

Проф. А. В. Нечаєва, якого міністерство торгу й промисловости скинуло з професорства в київському політехнікумі, геологичний комітет того-ж міністерства командірував в Самарську губернію для дослідів над нафтою.

Про заведення попудного збору. Городський голова І. Н. Дьяков звернувся по телеграфу до начальника головного управління по справам місцевого хазяйства П. Г. Гербеля з проханням, щоб швидче було розглянуто справу з заведенням попудного збору в Київі. Разом з тим гор. голова прохає повідомити про день, коли розглядатиметься ця справа, щоб можна було послати представника од города.

Гл. В. І. Толлі подав гор. голові заяву, що він одмовляється од звання предсідателя оціночної комісії по старокиївському участку і од звання заступника голови театральної комісії.

Гл. В. Н. Ковалевський одмовляється од звання голови оціночної комісії по дворцовому участку.

Телеграма од нижніх чинів евреїв. На ім'я військового міністра від нижніх чинів евреїв послано телеграму з протестом проти бажання комісії державної оборони, щоб евреїв не брали у військову службу.

На залізниці. Ділопроізводителів матеріяльної служби п.-з. залізниці Костецького й Вольфа, зловживання яких викрито сенаторською ревізією, скинуто з служби.

На місце скинутого з служби столоначальника Голубовського призначено Іванова.

Загальне зібрання київського товариства літератури й умілости одбулося позавчора, 12 мая. Зібрання затвердило справоздання за минулий і цей рік. З справоздання видко, що за 1910—1911 роки було прибутку (дякуючи грі в лото) 50.758 карб. 37 коп.; відсотків одчислення з лото було 35.559 карб. 15 коп. Єсть надія, що на той рік лото дасть до 70.000 карб. Постановлено од 2 до 4 проц. з цього прибутку (по волі правління) одчислять на благодійність. На заснування давно проектованої товариством драматичної школи асігновано 15.000 карб. Вкінці вибрано нових членів.

Злодійство. На Вакзальній площі біля трамвая у одставного генерал-майора Чикмарева злодії витягли з кишені 500 карб.

Адміністративні кари. З наказу п. губернатора за нечистоту в дворах оштрафовано 8 домохазяїнів од 30 до 100 карб.

Безправні. Поліцейські чини плоського участка підчас облави на Щекавицькій та Ярославській улицях і в гавані задержали 24 безправних евреїв.

З Київщини. Переселення. Переселенський рух в 2-му мировому участку, радомисльського повіту за останні часи шириться. Недавно зовсім переселилось в Сібір на заздалегідь залічені землі—13 сємей з 112 душ і наново записалось на переселення—61 сем'я, в яких лічиться—217 чоловіків і 173 жінки, разом—390 душ; ці останні, перше ніж рушити з місця, вислали в Сібір поперед себе ходаків.

З Поділля. Шахрайство. Почталіона Жмеринського почтово-телеграфного одділу І. Погоння обвинувачують за те, що він по чеку на ім'я Вайсмана взяв у Проскурівському банку 5000 карб. Обвинувачують його жінку.

Земські трати. Подільське земство в минулому році витратило на улаштування доріг та содержування техників 494,070 карб. і на допомогу людям, які виходили на шарварки, 92,806 карб.

Дівоча гімназія. Дозволено одкрити у Вінниці в цьому році другу дівочу гімназію.

Цукроварня. Улаштовується акціонерне товариство для будівлі в г. Ольгополі цукроварні.

Союз руського народу. В с. Адамовці, летичівського пов., одкрито союз руського народу.

Прибутки товариських крамниць. Потребительське товариство в селі Сутисках, вінницького повіту, за минулий рік мало прибутків 927 карб., Іванківське, проск. повіту, 771 карб. та Якубовське, ольгопольського повіту, 103 карб. 49 коп.

З Полтавщини. Сквер Шевченка. Губернатор затвердив постанову Роменської городської думи про улаштування скверу імени Т. Г. Шевченка в Ромнах.

Вечір присвячений Шевченку. 15-го мая у Лубнях, в будинку електробіоскопа одбудеться ювилейний вечір Т. Шевченка. Початок у 8½ годин вечера. Ціни білетам од 20 коп. до 2 карб. 50 коп. Увесь прибуток піде на фонд пам'ятника Шевченкові у Київі.

Неохайність. З м. Омельника, кременчуцького повіту, наш кореспондент дописує, що там трапляються часто пожежі, а місцева „пожарна" занехаяна—бочки без чопків, порозсихались, колеса поламані і т. ин.

З Харківщини. У Харькові поліція позривала червоні стрічки у роспорядчиків, які улаштували літання Уточкіна.

З Катеринославщини. Про арешт Зельської. Діло Зельської, яку заарештували за аборти, розростається; листи та инші документи свідчать, що вона мала багато клієнтів.

Ревизія. Закінчилась ревизія олександрівського одділу попечительства глухонімих. Ревизію робить генерал Трегубов. Ревизор викрив незаконні вчинки товариша предсідателя одділу, городського голови Мовчановського, який півтори роки хазяїнував, як сам того хотів. Боргу одділ має коло 70.000 карб. По роспоряженню Трегубова діло передано прокурорському догляду. До Олександрівська екстренно приїхав судовий слідчий по важливим справам. Зроблено трус у Мовчановського. У нього забрали всі діла та документи одділу.

До губернатора, губернського предводителя дворянства, предсідателя губернської управи і до місцевих трьох газет надійшли телеграми од кредіторів, які прохають заступитись за них, бо, як закриють одділ, то їм прийдеться кепсько.

Галичина.

Нова українська економична інституція. Гурток черновецьких українців після великих заходів добув концесію на товариство взаємних забезпечень на життя і ренти, що зватиметься „Карпатия". Ця нова українська інституція, що виникає на Буковині через те, що через польських опікунів не могла ніяк увійти в життя в Галичині, затвердиться вже незабаром і почне свою діяльність в Чернівцях на улиці Кохановського, № 12, куди треба звертатись по всякі інформації, які подаються охоче комісіонерам, до котрих між иншим належать майже всі українські посли буковинські з віце-маршалком, д-ром Стефаном Смаль-Стоцьким на чолі.

Краєва спілка для збуту худоби в Чернівцях увійде незабаром в життя. У вівторок, 15 мая, була в кватирі ради культури краєвої велика нарада в цій справі, в котрій з українців брали участь віце-маршалок д-р Стефан Смаль-Стоцький і директор д-р Лев Когут. Ухвалено виготовлений в головних пунктах статут спілки і вибрано з поміж фундаторів виконавчий комітет, який має приготовити все, що потрібне, щоб ввести організацію в життя. Комітет той складається з трьох людей: д. Баєра, д. Стирча і директора д-ра Л. Когута. До спілки пристали українська, волоська і німецька спілки і платять по 5.000 корон, волоські, вірменопольські і инші дідичі та посесори—по 5.000 к., край 10.000 корон, разом 45.000 корон, а банк, який мав би фінансувати все підприємство, других 45.000 к. так, що вплачені паї дають загальну суму 90.000 корон.

Справа з памятником Т. Г. Шевченкові.

Умови третього конкурсу на пам'ятник Т. Шевченкові об'єднаний комітет висилає безплатно усім особам, що бажають взяти участь в цьому конкурсі. Адреса комітета: „Кіевъ, Городская управа въ объединенный комитетъ по сооруженію памятника Т. Г. Шевченко".

Портрети Т. Шевченка. Беручи на увагу те, що деякі художники для своїх праць на третій конкурс можуть користуватися малоцінними портретами Т. Г. Шевченка, об'єднаний комітет зібрав відомости про головніші фотографії поета і пропонує їх особам, які звертаються до комітету за програмою конкурса: 1) Шевченко без шапки в сюртуку. Це так званий „рѣпинскій типъ". Негатів зберігається в фотографії Здобнова в Петербурзі. Ліпша репродукція з цеї фотографії портрет в „Кобзарі" вид. 1908 р. 2) Шевченко в шапці і кожусі (сидить). Фотографія Деньера в Петербурзі, з оригінального негатива (розмір 7×9 вершків). Репродукцію фотографії зробив фотограф Г. Шевченко в с. Кириловці, звенигородського повіту (на Київщині). 3) Шевченко в увесь зріст без шапки, сидить на кріслі. Знімок 1859 р. Репродукцію зробив київський фотограф Висоцький. Портрет уміщено в таких виданнях „Поэмы повѣсти и разсказы Т. Г. Шевченка, писаные на русскомъ языкѣ" вид. „Кіевской Старины", Київ 1888 р.; в журналі „Зоря" (Львівська) 1892 р., № 5 стор. 83 і в книжці О. Кониського „Жизнь украинскаго поэта Т. Г. Шевченко" (Одеса 1898 р. стор. 598). 4) Шевченко і Честаковський. Поет сидить на кріслі, склав руки на колінах. Фотографія з негатива зберігається в музеї української старовини В. Тарновського в Чернігові—репродукція є в „Зорі" 1895 р. (№ 5, стор. 85). 5) Шевченко у ввесь зріст в кожусі і шапці. Поза сидяча. Репродукція Ф. Брокгауза в Лейпцігу. Знімок уміщено в Кобзарі (С. П—рг: 1883 р.) і львівській „Зорі" 1891 р., № 5, стор. 81. 6) Шевченко сидить у світлому убранні. Репродукція в книзі Кониського „Жизнь украинскаго поэта Т. Г. Шевченка" стор. 703 і в київському городському музеї. 7) Шевченко у ввесь зріст, в кожусі і шапці стоїть з ціпком в руках. Репродукція уміщена в книзі Кониського „Жизнь украинскаго поэта" стор. 689. 8) Шевченко без шапки в сюртуці (поясний портрет). На знімку дата: „1860—8 січня" (автограф Шевченків). Зберігається в музеї В. Тарновського в Чернігові. 9) Шевченко з бородою в рябому кожусі. Репродукція знаходиться в київськ. город. музеї. 10) Шевченко в салдатському убранні. Репродукція в книзі Кониського „Жизнь укр. поэта" і в київському гор. музеї. 11) Шевченко хлопцем. Репродукція київськ. гор. музея. Найліпші з перечислених 11 портретів є 1-й і 2-й. Маска Т. Г. Шевченка зберігається в музеї укр. старовини В. Тарновського в Чернігові. З 11 перелічених портретів 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10 і 11 продаються кабінетними фотографіями в книгарні редакції журнала „Кіевская Старина" (Київ, Безаківська, 8).

Економичне життя України.

Птахівництво на Україні.

З кожним роком птахівництво починає відогравати все більшу ролю в селянськім господарстві на Україні. Кілька років тому (у 1905 р.) з України вивозилось усього на милійони карб. продуктів птахівництва, а тепер вартість усього українського вивозу досягає вже десятка милійонів карб. Це, між иншим, видно й з відомостей про сучасне становище птахівництва в де-яких поодиноких українських губерніях.

Вивіз яєць на закордонні ринки з Чернігівщини з кожним роком зростає. Яйця тут скуповують спеціальні агенти, переважно німецьких фірм; останні мають цілі партії своїх скупщиків. Скупщики їздять во всіх сельських місцевостях губернії і скуповують у селян курячі яйця по 12—15 коп. за десяток. У багатьох пунктах губернії відкрито яйцеві склади, куди скупщики звозять закуплений крам. Минулий сезон 1910 р. був дуже добрий для скупщиків: їм пощастило вивезти коло 5 мил. штук яєць. Тепер агенти закордонних фірм звернули свою особливу увагу на Чернігівщину й на цей сезон вони відкривають тут багато нових складів, наймають нових скупщиків то-що. Одначе, збільшення цін на яйця сподіватись неможна, бо закордонні агенти не мають конкурентів на Чернігівщині. Всі країни, які купують яйця з України, в тім числі й Англія, воліють перекуповувати їх у німців, ніж самим захожуватись коло цієї справи. А німецькі агенти за допомогою місцевих скупщиків забрали справу в свої руки й платять, скільки хотять.

На Поділлі також зростає торгівля продуктами птахівництва. Поділля здавна служить поставщиком яєць, птиці, пірья й пуху для закордонних ринків. У Кам'янці, Проскурові, Деражні, Чорноострові, Гусятині, Сатанові та инших пунктах істнують постійні бюра для скупки цих продуктів. Кожне бюро має свій район діяльности з цілою армією дрібних скупщиків, які працюють і на базарах і по селах. У 1910 р., на приблизний обрахунок, вивезено з Поділля яєць на суму 1.178.050 карб., живої птиці—на 89.600 карб., пуху й пірья—на 17.500 карб. Головними ринками вивозу служать Австрія, Германія і Бельгія. Для закордонного вивозу продукти птахівництва скуповуються переважно в повітах проскурівськім, каменецькім, ямпольськім, ушинькім, літинськім, могилівськім, летичівськім і вінницькім. По инших повітах ті самі продукти скуповуються для вивозу в Одесу, Севастополь, Миколаїв то-що. За 1910 р. у ці пункти вивезено яєць на 628.000 карб. і птиці на 49.500 карб.

Цікаво також зазначити, що протягом 1910 р. по лібаво-роменській залізниці, через станцію Уша, пройшло 1050 вагонів гусей, куплених переважно на Україні. Опріч того, вагонів з 250 гусей пройшло просто на пруську границю, через ст. Ейдкунен. Загалом, рух продуктів птахівництва по цій залізниці переріс норми попередніх двох років на 50—75 проц.

Як на дуже характетну подробицю останнього часу, треба вказати на досить великі запаси яєць у селян. Особливо це було помітно в Наддністрянщині. Це показує, що птахівництво там поставлено досить раціонально. Зімою птицю держали в теплих помешканнях і добре її годували, від того вона й неслась добре. При таких умовах птиця дає певний і постійний прибуток.

За кордоном.

„Бунт" португальського духовенства.

Португальське духовенство незадоволене законом, що видав недавно тимчасовий уряд про відокремлення церкви від держави, почало рішучу боротьбу проти цього.

З цією метою португальські єпископи розіслали циркуляра своїм підвладним священикам, в якому їм наказано зачинити церкви і лишити свої парафії в той день, коли єпископи їм пришлють відповідний наказ на це. Через те, що в Португалії єсть приблизно 4,000 священиків і 1,500 церквів, духовенство сподівається, що закриття всіх церквів і од'їзд священиків в один день зробить велике враження на віруючий народ і викличе цим незадоволення і навіть обурення проти португальського тимчасового уряду. Єпископи хотять, як повідомляє урядова газета „O Mundo" зробити цю демонстрацію 15 (28) мая саме в день виборів в національну раду, або першого іюля н. ст., коли має ввійти в силу закон про відокремлення церкви від держави. Уряд же з свого боку збірається арештувати єпископів і священиків в тому разі, як вони захотять і справді виконати цю свою погрозу.

Чорногорсько-турецький конфлікт.

З телеграм вже відомо, що Росія цими днями звернулась з офіціальною нотою до турецького уряду в справі непорозумінь, що виникають на турецько-чорногорській границі і примушують маленьку Чорногорію напружувати всі свої сили і бути готовою до війни. Ця нота російського уряду була для всіх великою несподіванкою. Німецькі газети називають її ультіматумом „Vossiche Ztg." зазначає, що з часу македонських розрухів ні одна російська нота про балканські події не була такою рішучою. Проти мети російськ. ноти можна нічого й не казати, але форму висловів в ній газета вважає образливою і гадає, що турки не швидко забудуть те, як Росія поставилась до них на цей раз. „Post" гадає, що спокою на Балканах погрожує Чорногорія своєю помічю албанцям, а не Турція. Инші газети пророкують, що все це не минеться тихо, спокійно і треба на Балканах сподіватись ще більш трівожних днів, як тепер.

Турецький посол в Чорногорії Сад-Еддін-бей в розмові з кореспондентом петербурзького телеграфного агентства заявив, що Турція зовсім не хоче війни з Чорногорією, бо ця війна зовсім їй не потрібна. Все одно, що Турція не завоює в Чорногорії, прийдеться повернути їй назад, але раз Чорногорія ламає нейтралітет і хоче прибрати до своїх рук Албанію, Турція мусить заступитись за свої права.

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Смерть В. О. Ключевського.

МОСКВА. Помер відомий російський історик В. О. Ключевський. Поховано його буде 15 мая в Донському манастирі.

Кара на газету.

ВАРШАВА. Постановою п. варшавського ген.-губернатора редактора-видавця люблинського „Kurjera" Ф. Янковського оштрафовано на 300 карб. за вміщену в ч. 91 газети замітку, направлену проти державної мови.

З'їзд старообрядців.

НОВОЧЕРКАСЬК. Одкрився з'їзд старообрядців донської епархії, з'їхалось біля 100 священиків і парафіян по вибору од парафій. Головою з'їзду—епископ донецької старообрядчеської епархії Геннадій. На з'їзді засідає представник міністерства внутрішніх справ Кологривов.

Продаж акцій чужоземцям.

ХАРЬКІВ. Головні акціонери новоросійського товариства брати Юз продали свої акції на 30.000.000 карб. компанії французьких капиталистів, які володіють великими гірничими підприємствами в дінецькому басейні.

Єсть поголока, що посередник взяв за свою працю милійон карбованців.

Справа з кражею купонів в експедиції заготовлення державних паперів.

ПЕТЕРБУРГ. Судова палата виправдала тільки Беляева. Всіх инших признано винуватими. Чиновників Логачева, Балдевського, Н. Квятковського і Штуковенка засужено на 5 років кожного, а Славінського на 4 роки в арештантські роти, защитавши попереднє сидіння. Артільщика-касіра петербурзької контори державнаго банка Румянцева присужено на два роки в тюрму. Восьмий обвинувачений—П. Квятковський втік десь ще до попереднього слідства; його й досі не розшукано.

Про вибори в земство.

ПЕТЕРБУРГ. „Нов. Время" має відомости, що на виборах в земство на Київщині пройдуть націоналисти.

Нещастя з авіаторами.

ПЕТЕРБУРГ. Вчора вранці авіатор Шарський летів на „Фармані" з Гатчини на Коломенський іподром. На перегоні Пудос-Красне Село він упав в лісу. Апарат побився на шматки. Авіатор переломив ногу і дуже покалічив усе тіло. Пасажир, який летів з ним, тільки злегка забився.

Поручик Дапкевич упав з аероплана. Апарат розбився. Авіатор забив руку.

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. З наказу градоначальника, редактора чорносотенної „Грозы" Герминовича арештовано на три місяці за статтю, уміщену в газеті 12 мая.

Петербурзька управа одмовилась пожертвувати скількі небудь на пам'ятник Чехову в Таганрозі, мотивуючи одмовлення тим, що город не має права жертвувати на потреби инших городів.

МОСКВА. Одкрито виставку проектів пам'ятника Муромцеву. Виставлено 68 проектів.

В петербурзький університет принято назад 20 студентів по проханню Гріма.

Варшавський університет циркулярно повідомлено про те, щоб неблагонадежних студентів не допускали до екзаменів.

За кордоном.

В Китаї.

ПЕТЕРБУРГ. В Китаї революціонери розсилають значним реакціонерам погрози смертю, коли вони заважатимуть урядові задовольнити вимоги народу.

Китай купує три крейсери.

На аероплані з Парижа в Рим.

ПЕТЕРБУРГ. З Парижа повідомляють: по ініціативі редакції „Petit journal" в неділю організовується перельот з Парижа в Турин, а звідтіль в Рим.

Публіки не буде допущено.

—

ПЕТЕРБУРГ. З Нью-Йорка повідомляють: президент Діац тяжко занедужав і склав свої уповажнення. Тимчасово веде справи Делабара. Мексиканський уряд після замирення постановив амністірувати всіх політичних злочинців.

З Цетіньє повідомляють, що турки в одній сутичці з албанцями понесли серйозні втрати. Турецьке військо, яке складається в більшости з болгар, греків і армян, воює не дуже то охоче.

Король порадив турецькому послові завести на чорногорському кордоні кілометрову нейтральну смугу, на якій турки не повинні стріляти в утікачів, попережаючи про їх чорногорців. В Костянтинополі згодились на це.

Література, наука, умілість і техніка.

= **„Засів".** Вийшло число 11 популярного українського тижневика „Засів". Зміст числа такий: По світу.—Українське життя.—Вісти з столиці, П. Смутка.—Голосна справа, П. Кияшна.—Чарівна ніч і сонних хвиль дрімота, Христі Алчевської.—Розділ, Гаврила Левченка.—Сельська кооперація.—Як збільшувати врожаї на селянській землі, агронома Ф. Заїкина.—Збірання з молока сметани кружлівкою, К. Михайлюка.—Про книги.—Дописи. — Листування редакції.—Нові книги.—Ціни на хліб.

= **„Хлиборобъ",** сельсько-господарський часопис. Вийшло ч. 8, в якому є одна українська стаття: „Опитне поле і селянське хліборобство" А. Терена.

Лист до редакції.

Вельмишановний
Пане Редакторе!

Виповняючи доручення комітету по упорядкуваню Шевченківських свят в Москві, я звертаюсь до Вас з проханням умістити в одному з найближчих чисел поважаної Вашої газети оцей відчит про здобутки та видатки комітетських сум, а також про те, яке призначення дано тим сумам, що залишились в касі комітету.

Всього комітетом на протязі Шевченкових свят одержано:

Доброхотних жертв на упорядкування свят . .	783 руб. —
За білети на спеклакль-концерт 5 березіля . . .	4.053 р. 70 к.
За програми, жетони, листовні картки і т. и., що були продані на урочистому засіданні 26 лютого і на спектаклі 5 березіля	306 р. 07 к.
Жертв на пам'ятник Шевченка	50 р. 45 к.
На Шевченківській виставці од продажу каталогів, портретів, малюнків, масок, жетонів і т. и. . .	137 р. 58 к.
Всього . .	5.330 р. 80 к.

Із цих грошей були видатки:

На упорядкування двох урочистих засідань 26 лютого та панахиди .	376 р. 60 к.
На упорядкування Шевченківської виставки	302 р. 80 к.
На упорядкування вечора 5 березіля	3.088 р. 23 к.
Всього . .	3.767 р. 63 к.

Видатки по упорядкуванню вечора 3.088 р. 23 к. складаються з таких сум:

Помешкання	600 р.
Оркестр	300 р.
Хор (його організація та убрання)	400 р.

Артистам за дорогу .	350 р.
Декорації і діріжор .	362 р.
Тіпографія (анонси, афіші і білети)	217 р.
Инші, менш значні видатки, себ то: убрання для артистів, оголошення в газетах, авторські за „Вечорниці“, карети, жетони, картки, марки на білети, канцелярські видатки і т. и.	859 р. 23 к.
Всього .	3.088 р. 23 к.
Чистих залишилось в касі комітета	1.563 р. 17 к.

Для ревизії матеріяльного боку була обібрана комітетом ревизійна комісія, до котрої увійшли: І. О. Алчевський, І. О. Білоусов і С. О. Сірополко.

30 квітня комітет, вислухавши справоздання ревизійної комісії, зробив постанову:

1) Доклад ревизійної комісії затвердити і отчот, зроблений скарбничим комітету С. М. Хвостовим, признати вірним.

2) З чистої остачі од упорядкування свят (1.563 р. 17 к.)—1.000 карбованців призначити на видання ілюстрованого Шевченкового збірника, а решту (563 р. 17 к.) надіслати до полтавської губернської земської управи на пам'ятник Шевченкові.

3) Чистий прибуток од збірника теж надіслати у фонд по збудуванню пам'ятника Шевченкові.

Згідно з постановою комітету до полтавської губернської земської управи на пам'ятник Шевченкові 3-го травня надіслано по квитанції № 366. . . . . 512 р. 72 к.

Перед цим по квитанції № 15 д. К. Д. Титаренком туди ж надіслано 50 р. 45 к.

Всього . . 563 р. 17 к.

Останню суму 1.000 р. залишено на видання збірника, що має бути виданим в кінці цього року.

Скарбничий і секретарь комітету **Сергій Хвостов.**

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів).

Г. ОХТИРКА (на Харківщині). *Місцеве життя.* Нещо давно тут заснувалось сельсько-господарське товариство, котре инколи впорядковує виставки та лекції по хліборобству. Є тут і „общест. взаимн. кредита“, яке з кожним роком все більше й більше розвивається.

В театрі перед Великодніми святками земська комісія народньої освіти, упорядкувала читання для простого народу.

Читали „Тараса Бульбу“. Народу було повно і всім присутнім ця історична повість дуже вподобалась. Була думка й надалі упорядковувати такі читання, але оті „обставини“, припинили це діло.

Істнує тут чимала громадська книгозбірня, але українського в їй нічого нема. У земській книгозбірні є й українські книжки.

Свідомого українства, хоч воно тут і є, не помітно, бо ніяких прилюдних виступів воно не робить. Тілько й того, що земство одіслало 100 карб. на пам'ятник нашому Кобзареві, а „общество взаимнаго кредита“ — 10 карб.

Кому б як не охтирцям збірати гроші на надгробок П. Грабовському, цьому страднику поету, який сам з охтирського повіту і вчивсь у бурсі, що колись була у Охтирці, а тим часом ніхто не почина цієї справи.

—

КАДІЄВСЬКІ ШАХТИ. Слав'яно-сербською повіту (на Катеринославщині). *Оздоровлення рудника.* Невідомо, що вплинуло на нашу шахтну адміністрацію, чи петербурзький протихолерний з'їзд, чи те, що земці перемогли на Катеринославському з'їзді теж протихолерному, чи може, холера минулого року далася взнаки і заставила схаменутись нашу адміністрацію; очевидно тільки одно, що адміністрація нашого рудника починає простягать руки до темного брата робітника-шахтаря.—Ще вкінці марта адміністрація почала робити заходи, щоб поліпшити санітарне становище рудника взагалі. Особливу увагу, звичайно, адміністрація звернула на кватирі, в яких живуть робітники шахтарі. Більше всього займаються зараз оздоровленням кватирь, де живуть робітники шахти № 2 і „Ігнатій“—центр, осередок, так сказати, торішньої холери.

Адміністрація рудника, ще до Великодніх свят, вже де—кілька разів обходила кватирі шахтярів і наказувала їм пильнувати чистоти кватирь. За не санітарне держання кватирь робітники будуть каратись грошовим штрафом. На шахті „Ігнатій“ були вже два випадки штрафу за неохайне держання кватирь. Одного шахтаря покарано на 12 карб., а другого на п'ять. Коло кожної кватирі будуть розсажувати дерево (особливо акацію в полісадниках)—бо кватирі будуть відокремлені одна од одної особливими дерев'яними тинами. На шахті „Ігнатій“, в такім напрямі почались роботи ще до Великодня. Після Великодня такіж работи почались і на шахті № 2.

На шахті № 1 и № 5 посадок дерев запевно не буде ніяких, бо кватирі цих шахт, де живуть робітники, стоять на такім грунті, що ніякі посадки дерев не можливі, тай кватирі, в яких живуть робітники цих шахт, здається, не варті того, щоб коло них захожуватись садить дерева, бо вони значно гірші тих, що на шахті № 2 і „Ігнатій“. А щоб як небудь задовольнити і тих робітників, коло яких посадок робити не будуть, та й, взагалі, всіх робітників наших Кадієвських шахт, то адміністрація наша, вибравши чималеньку площу землі, коло так званої „фабричної колонії“, задумала зробити за-для робітників щось таке подібне до „сада“ чи то „парка“, де б робітники у вільну годину могли одпочити під деревом.

Треба нагадати, що у нас уже є три парки, але не всі робітники можуть ними користуватись—одні через те, що далеко, а другі через де які инші причини.

Семейним робітникам-шахтарям наказано, щоб вони не приймали до себе жити харчевників—нежонатих робітників, а як хто і буде приймати кого до себе на харч, то ні в якім разі не допускати, щоб такий робітник і жив у того, у кого буде наймати харч. Для робітників не жонатих зараз є, та ще й будуватись будуть, казарми, де вони будуть жити і хранити свої „шахтьорки“. Харчуватись могтимуть і у „їдальні“, яка уже з рік істнує при шахті „Ігнатій“. Та більшість нежонатих робітників зараз так і робе. У казармах, де майже скріз долівка була земляна, тепер цементують долівки і казарми білять.

Бажано б було, щоб адміністрація нашого рудника (особливо лікарь) не тілько захожувались „штрафами“ та „деревами“ забезпечувати робітників від пошестей, але й чимсь иншим, певнішим. Чому б не впорядити для шахтарів читання про холеру в супроводі чарівного ліхтаря? Це в звязку з тим, що зараз робе адміністрація, принесло б дуже велику користь шахтарям.

Читання так легко впорядити в рудяшній школі в їдальні для робітників і почасти навіть в клубі.

Кватирі на наших шахтах, де живуть робітники, порівнюючи з кватирями на инших шахтах, як напр., з Горловськими, то ще можливі, навіть гарні. Зараз роспочинається у нас будування кватирь для робітників; приїхало п'ять підрядчиків з багатьома робітниками.

—

Г. ВОРОНІЖ. *Свято білої квітки.* 9-го мая, у 9 годин ранку, на вулицях Вороніжа, по крамницях і домах роспочали продаж білої квітки „Ромашки“. В продажу брало участь більше 200 дам, з білою стьожкою через плече, на якій великими літерами було написано „Борьба съ чахоткою“. Декілька автомобілів, прикрашених зеленими гілками й ромашками, розвозило квітки по городу в ті пункти, де вони роспродувались. Розвозили і власними екіпажами, які були також прикрашені квітками. По садах і скверах грали военні оркестри, де було, як і на вулицях, багато публіки. Продаж квіток йшов жваво; вже у 12 годин виявилось, що мало заготовлених скількох десятків тисяч, і почали продавати конвалію. Квітки коштували 3 копійки, але в карнавку сипались переважно срібні гроші. З ініціятиви прикащиків, більш солідні крамниці позакривались о першій годині дня; за цим прикладом пішли й дрібніші і також позакривались. Город мав такий вигляд, як у велике свято. На вулицях продаж квіток закінчився у 8 годин, а в садках у 11 год. вечора.

Помилка.

Вчора (13 м.) в хроніці з'їзду товариських крамниць трапилась помилка в проекті об'єднання торгової діяльности київської та московської спілок: скрізь, де стоїть „моск. спілк. *позичкових* товариств“, треба було надрукувати *потребительних* т-в“.

Жертви на допомогу сем'ї Т. Пархоменка.

Д.д. Хатьомкін А.—1 руб., Боровик В. М.—50 коп., Бригинець А. Т.—50 коп., Каллаш С.—50 коп., Бречка—15 коп., Рак І.—15 коп., Друцький Г.—50 коп., Сінельніков М.—20 коп., NN—20 коп., NN—1 руб., Самойлович А.—1 руб., Бодяк А.—50 коп., Солопенко-Бондаренко Т.—20 коп., Григорьєв А.—25 коп., свящ. П. Релицький—50 коп., Дика П. А.—5 коп., Майборода—50 коп., Петро Б-ном—50 коп., Сорок Сорока—50 коп., Петро Л.—50 коп.

Всього—9 руб. 20 коп.

Гроші ці зібрано в г. Острі і переслано жінці небіжчика Явдосі Пархоменковій. Почт. квиток за № 196.

Справочний оддiл.

Календарні відомості. Субота, 14-го мая.

♔ Коронування Їх Імператорських Величностей.

Свмч. Ісидора, пр. Микити печ., Серапіона.

Сх. сон. 3 год. 58 хв., зах. сон. 7 год 55 хв.

Театр Куп. Саду.—Гріх і кара.

Роспис ходу поїздів.

(з 18 апр. 1911 г.)

Півд. Західна залізн.	Одходить з Київа.	Прибуває до Київа.
Одеса, Кишиньов, Єлисаветград. *Кур'єр.* І і ІІ кл.	9 г. веч.	9г. 45х. р.
Одеса, Волочиск, Відень. *Пасаж.* І, ІІ і ІІІ кл. .	9 г.40 х. в.	8г. 48х. р.
Одеса, Брест, Білосток, Варшава, Граєво, Умань, Новоселиця, *Почт.* І, ІІ і ІІІ кл.	9 г. 15х. р.	8г. 54х. в.
Одеса, Новоселиця Умань. *Пасаж.* І, ІІ і ІІІ кл.	1 г. ночі.	5г. 50х. р.
Одеса, Брест. *Зміш.* ІІ і ІІІ кл.	7 г.25 х. р.	7г. 59х. в.
Брест, Білосток, Варшава, Граєво. *Пасаж.* І, ІІ і ІІІ кл.	12г.20х. н.	6г. 15х. р.
Одеса, Брест, Знаменка. Ускор. товар. *Пасаж.* тілько IV кл.	9 г.55 х. в.	2г. 34х. д.
Варшава, Брест, Ковель. *Кур'єр.* І і ІІ кл.	7 г.10 х. в.	10г.14х.р.
Варшава, Сарни, Ковель, Івангород, Границя, Відень. *Почт.* І, ІІ і ІІІ кл.	12г.35х. д.	6г. 25х. в.
Варшава, Сарни, Ковель, Відень. *Пасаж.* ускор. І, ІІ і ІІІ кл.	12г. 5 х. н.	7 г. 50х. р.
Петербург, Вільна, Сарни. *Кур'єр.* І, ІІ	7 г. 40 х р.	12г.44х. н.
Ростов н/д., Петровськ, Баку, Севастополь, Миколаєв, Катеринослав, Знаменка, Фастов. *Пасаж.* І, ІІ і ІІІ клас. . .	8г. 20х. р.	9г. 55 х. в.
Миколаєв, Знаменка, Фастов, *Пас.* І, ІІ і ІІІ кл.	3г. 40 х. д.	12г.55х.д.
Катеринослав, Елисаветград, Знаменка, Фастов. *Почт.* І, ІІ і ІІІ кл. . .	11г.25х.д.	6г. 32 х. р
Бердичев, Радзивилів, Відень. *Пасаж.* І, ІІ і ІІІ кл.	9 г. 10 х.в.	9г. 31 х.р.
Ольшаниця, Біла Церква, Фастов, І, ІІ і ІІІ кл. . .	5г. 20х. в.	9г. 20х. р.
Фастов. Ученическій тілько ІІІ кл.	4г. 40 х. д.	8 г. 6 х. р.
Коростень, Сарни, Ковель. Ускор. тов. пасаж. тілько IV кл.	10г.35х. в.	7 г.16 х. р.
Тетерев. Дачн. ІІ і ІІІ кл.	11-10 р. і у 4-25 д.	9-8 р і у 10г.56х.в.
Бородянка. Дачн. . . .	3-5д. 5-39 д. 8-30 в.	6 ранку і о 12-35
Бородянка. Ученич. . .	3 г.15 х. д.	—
По Московськ.-Київ.-Вороніжськ. залізн.		
Київ—Москва через Конотоп— Навлю Брянськ (без пересадки) Швидкий І, ІІ і ІІІ кл.	2г. 30х. д.	5 веч.
Київ—Москва через Конотоп—Навлю Брянськ, (без пересадки) почт. пасаж. І, ІІ і ІІІ кл. . . .	12г. 15х.н.	5 г.40х. р.
Київ— Курськ — Вороніж (без пересадки) і Київ—Петербург через Бахмач —Жлобин—Витебськ (без пересадки). *Пас.* І, ІІ і ІІІ кл.	1-5 д. 7-30 в. і в 11 в.	7 р.9-30 р і у 4-15 д.
Київ—Полтава — Харьків — Лозова — Ростов н/д. Ускор. І, ІІ і ІІІ кл. . .	6г. 55 х.в.	11г.50х. р.
Кременчук — Полтава — Харьків. *Почтов.* І, ІІ і ІІІ кл.	11г.30х. в.	6г. 30 х. р
Полтава—Харьків. Пас.	7г. 10х. р.	11г.40х.в.

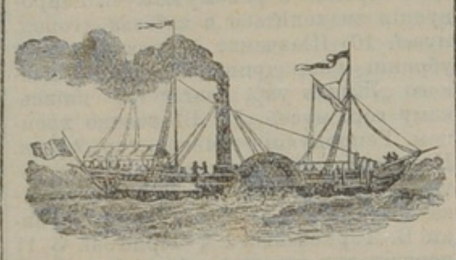

Пароходи товариств.

„О-во Пароходства по Днѣпру и его притокамъ“ и „2-ое Пароходное Общество по Днѣпру и его притокамъ“

удержує почтово-пасажирські рейси по оцих водяних шляхах:

1) **По Київо-Катеринославському:** що-дня.
З Київа в . . . . 8½ ранку і 5 г. дня
„ Катеринослава в 5 „ і 5 г. дня

2) **По Київо-Гомельському:** що-дня.
З Київа . . . . . в 2 г. дня
„ Гомеля . . . . . в 1½ г. дня

3) **По Гомель-Ветковському:** що-дня.

4) **По Київо-Пинському:**
Чотирі рази на тиждень: З Київа—по неділях, понеділках, середах і п'ятницях . . . . . в 9½ г. ранку
З Пинська—по понед., серед. чет в. і суботах . . . . . в 8 г. ранку

5) **По Київо-Чорнобильському:** що-дня.
З Київа в 6 г. веч.
„ Чернобиля в 8 г. ран.

6) **По Київо-Чернігівському:** що-дня:
З Київа . . . . . в 5 г. дня.
„ Чернигіва . . . . . в 6 г. веч.

7) **По Київо-Могилівському:**
Чотирі рази на тиждень: З Київа по понеділках, середах, п'ятницях і суботах . . . . . в 2 г. дня.
З Могильова—по нед., вівт., четверг. і п'ятн. . . . . в 6 г. ран.

8) **По Могильово-Оршанському:** що-дня.

Редактор **Е. Яновський.**

Видавець **Є. Чикаленко.**

Оповістки.

„Д. Я. ЗОЛОТНИЦКІЙ“, Київ, Хрещатик, 23, проти почти, телеф. 386. Купує всіляки СТАРОВИННІ РЕЧІ. Платить по НАЙВИЩІЙ ЦІНІ. Справки, цінування—листовно і особисто. Там-же купівля жемчугу й коштовн. самоцвіту.

ЛІКАРІ та ЛІКАРНІ

Зуб на лікарня **Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ,** Прорізна 24. Прийм. лікарі-спец. 9—9 г. Пломба 50 к., вставка зуб. без болю 1 р. Штучні зуби—1 р. 300-200-39

Кабінет ЗУБНОГО лікаря **Дем'яновича-Цигури.** Гоїння, пломбування і вставл. штучн. зуб. Прийм. 9—12, 3—6 годин. Нестерівська, 36. р.-312-32

Хвор. горла, носа, вуха венер. сіфіл. 6—8 годин **Лікарь Тартаковський** М. Володим. 40, перший поверх; там-же АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА. рок-245 46

СПЕЦІЯЛЬНА ЛІКАРНЯ

НАТІЛЬНИХ, ВЕНЕРИЧНИХ і СІФІЛІТИЧН. СЛАБУВ. д-ра **МАЙДАНСЬКОГО.** В.-Житомірськ. 26. Постійні ліжка. Окремі і спільні кімнати. Пр. прих. хворих од 9—12 г. р. і 5—8 г. в. Жін. 12—1 г. д. Неділ. і свято—12 г. р. Порада 50 к. р.-238-46

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПОРОДІЛЬ

акушерки **М. І. Дмитрієвої-Лінчевської** під догляд. лік.-спец. Прийм. секр. вагітн. і породіль у всяку пору. Мар.-Благовіщенська 44. рок.-239-46

Акушерка фершалка і масажистка **Є. М. Штейн,** Хрещатик 48, кв. 16. м.-300-35

ПРАЦЯ

Селянка, дівчина 18 рок., дочка померлого кобзаря Пархоменка шукає місця наймички, або якої иншої посади. Адреса: Пушкинська № 10, кв. 17, Потапенку для Палажки. 5-421-4

Слухач 5 курса Київських Технич. курсів, має 3-х літню практику, шукає будівничої або землемірної роботи. Адрес: Київ, Львівська ул., 105. И. С-ну. 5-423-3

Учень Київської Художньої школи шукає урока рисування, або иншого якого урока. Адреса: „Рада“ Од. Павленкові. 10-381-8

ВСЯКІ

Доручено віддати в позику 5,—3—2 тис. карб. під першу закладну. Лист Київ, почт. Скринька 235. 8-429-1

Хто бажає застрах. своє життя того прохають звертатися лист. Київ, почт. скрин. 235. Тут-же можна купить і акції Страх. Т-ва. 9-428-1

В Житомирі

купувати №№ „РАДИ“ можна у власного агента д. Зака вакзал.

ВЕРХНЯ СПІДНИЦЯ

за **2** руб. **45** коп.

Ловко зшита, по останній моді верхня спідниця, з шерст. найнов. рисун. тріко, всяк. темн. кольор., поцяцьков. гудзик. та шовк. шнурк. Спідн. кращ. сорт. за 2 р. 75 к., 3 р. 25 к. і 5 р. Висил. по почті з накл. плат. без завдатка. Як не вподоб., гроші повертаєм. Просимо зазнач. міру: довжину та обхват пояса. За перес. додав. 55 к; при виписув. заразом 3-х спідн., пересилка на наш кошт. Адр.: **Лодзь, фирмѣ „Аккуратность“.** рок.-18-40

Радю тобі придбати **годинника** золоті речі, діаманти, срібло та мельхіор тільки в магазині КЛАВДІЯ СЕРГІЄВИЧА

РОГИНСЬКОГО,

бо власник маг., дістаючи те все з перших джерел ЗА ГОТОВІ ГРОШІ, має змогу продавати дешевше инших.

Памятай-же, ядя, адрес: **89** Олександрівс. Фірма телеф. 20-95 істнує з **1888** р.

Лікарственні солі „АРТИСАЛЬ“

(Емс, Віші, Карлсбад, Маріенбад, Оберзальцбрунен, Кісінген, Вільдунген та инш.) по складу і медичному впливові не відріжняються від натуральних вод, дуже практичні, зручні й дешеві. Продаж в „Южно-Русск. О-вѣ Торг. Апт. Товарами. 25-247-15

У Херсоні

книжно-газетний кіоск „Початок“, (Рішельєвська вул., почт. ящ. № 444). Приймає передплату на „Раду“ по цінах редакції з виплатом навіть що місячним.

40 день

!!! БЕЗПЛАТНО !!!

Коли Ви впродовж 40 днів не навчитеся добре балакати, читати й писати німецькою, французькою, англійською та латинською мовою по нашим самоучителям, впорядкованим по найновішому методу (всі инші—реклама), то гроші вертаєм назад. Ціна самоучит. одної мови з перес. налож. пл. 1 р. 10 к., 2-х—1 р. 90, 3-х—2 р. 80, 4-х—3 р. 65 к. Замовл. викон. един. склад для всієї Росії. С.-Петербург, Пет. стор., Большой Просп. № 56—419. Я. К. ПЕТЕРС. сб-188-24

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Київ, БЕЗАКІВСЬКА № 8.

Цими днями вийде повний каталог українських книжок

Всім, хто попросить, висилається безплатно. 10-380-6

І-ші ПОЗАОЧНІ КУЛІНАРНІ КУРСИ.

Повний курс лекцій для самоповчання „Скоромный и постный столъ“ коло 1000 рецептів страв, напитків, печива, компотів, варення, солодких страв, пиріжків та ин. 300 стор. дрібного друку. Ціна з перес. налож. пл. 2 р. 60 к. „Наставленіе“, як вірно орудувати хатнім господарством і готувати смашний і пожиточний обід, з додатком розрізки мяса і окраси стола і страв, коло 100 стор. з малюнк. Ціна 1 р. 20 к., обидві книжки вкупі 3 р. 35 к. (можна марками). Замовляти виключно в Я. К. Петерса. С.-Петербург, Пет. стор., Больш. Проспект № 56—419. вт.-187-24

ШПАЛЄРИ

У ново одчиненому фабричному магазині Петербурзької фабрики

„Георгія Рикс“ Хрещатик 11.

Одержано великий вибір шпалер, фризів і фонів виключно нових малюнків, у Київі невідомих

Ціни фабричні.

Иногороднім взірці висилаються по першому замовленню даром.

Розетки для стель, шведський кардон і асфальт від вохкости. 10-377-9

!!!Тілько!!!

В магазині ХРЕЩАТИК № 58, проти Бесарабки **„СЛАВА“**

Убрання дитяче	од	2 карб.	— к.
Куртки	„	4 карб.	— к.
Пальта	„	2 карб.	50 к.
Дармовіси	„	2 карб.	50 к.
Матроски	„	— карб.	75 к.
Плаття піке	„	1 карб.	50 к.

Прохаємо упевнитись і не забувати адресу

ХРЕЩАТИК № 58.

„СЛАВА“ 25-399-19

Б. В. Гронфайн

Київ.

Фундуклеєвська 12, тел. 14-69.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД хліборобських машин і знаряддя першокласових російських і закордонних фабрик. Парові гарнітури газогенераторні и нафтові двигателі на ввесь світ відомих заводів РУСТОН, ПРОКТОР і Ко та В. ФОСТОР в ЛІНКОЛЬНІ—АНГЛІЯ.

Каталоги на перше замовлення; можно у розстрочку.

АГРОНОМИЧНЕ БЮРО

Л. Здроєвський і К. Грабовський

Київ, Прорізна № 9,

завше має на складах всіляке хліборобське знаряддя, машини, насіння, й штучне угноювання. 15-271-8

Магазин музичних струментів

І. О. МАКОВСЬКОГО

Степанівська вул. № 5. (єврейск. баз.).

Фірма істнує з 1891 р.

Гармонії Венські і хроматичні власного виробу, що мають велику популярність від усій державі, а також і за кордоном, і за них одержано багато подяк. Крім того в моїм магазині мається великий вибір: скрипок, гітар, мандолин, балабайок і т. и. Всілякі струни і всякі музичні прилади. *Струменти особисто мною вивірені.* Підправка і настройка. Цінники (прейсъ-куранти) висилаються даром. 5-379-3

Друкарня 1-ої Київської Артілі Друкарської Справи. Трьохсвятительська 5. Телеф. 1069.